

**moneiar* (per a la *-i-* en lloc de *-j-*, cf. COPEO i FIDEU).

Monada [Belv.], el sentit verament català és el que té caràcter pejoratiu més o menys accentuat: *monades* 'postures que pretenen fer gràcia' i sovint en fan ben poca; car *mono* 'bufó' és un gros i intolerable castellanisme, i també hem de mirar com a tal l'ús elogiós de *monada*, que oïm massa sovint en llavis de senyores carrinclones: més s'hauria d'afavorir l'ús dels seus equivalents catalans (els *bonics* o *bonicois* que es posa una noia, les *gracietes* que fa el nen, «però sí és una joia!» etc.). Altrament en català és més bo i de bon gust genuí *moneria* [1645 DAG.; 1695 Lacav., *-aria*]: «Si la Coralí ho comprenia tal com deya, ¿a què obedia la seva conducta del dia de l'aplec de Sant Aniol, acceptant els galanteigs d'aquell home y fins provocant-los ab ses *moneries*?», MrnVayreda (*Pury.*, t. x, 163 (130)).

Monard (supra); *monarderia*. *Monei*; *moneiada*; *moneier*; *moneieria*.

¹ Retiro ací l'especiosa etimologia aràbiga que vaig proposar, amb reserves el 1937 per a *monot*, *moneta* i *mona* valencians com a nom de diverses menes de nansa o bertrol usats per agafar peix a l'Albufera de València (BDC xxiv, 50-5). En aquell article, reproduït en *EntreDL*, es poden veure la documentació i les semblances que hi ha amb l'àrab *mihñab/mahñab* 'parany': si *monot* podia explicar-se fonèticament a base d'això, és clar que *moneta* i *mona*, nom de variants de bertrol més o menys diferents del *monot*, i no menys usades, indiquen decididament comparació amb els noms de l'animal. L'anguila corrent, m'explicaren al Palmar (1962) es «pesca a la *móna*»; les *anguiles pasturenques* es pesquen en *monèta*, posant-hi gambes com a esquer. Ja allí (*EntreDL* III, 133) reconeixia la necessitat «que un bon coneixedor dels ormeigs de pesca valencians examini a fons si existeix semblança que pugui justificar l'aplicació del nom d'animal *monot* a l'eina al·ludida». Més tard Lluís R. Flores en el *Vocab.* valencià de navegació i pesca de la *Miscel·lània Fabra*, s. v. *monot*, i Max Thede (*Die Albufera von Valencia*, VKR VI, 378) varen donar-ne descripcions detallades i gravats. L'any 1962 jo mateix vaig fer-me dibuixos esquemàtics, que tinc a la vista, de la *moneta* i el *monot* que col·locaven els albuferencs durant la meua visita, i vaig reconèixer que aqueixos bertrols allargats penjats per la punta de dalt, amb bastidors que els cenyeixen pel mig del cos, com a sacsons, balancejant-se a l'impuls del corrent i el vaivé de les aigües, es poden comparar amb una mona o mico gronxant-se agafats en una perxa o un arbre.

Mona 'pastís de Pasqua', V. *mund* *Monacal*, *monacat*, *monàcid*, *monacort*, V. *monjo* *Monada*, V. *mona* *Mónada*, *monadell*, *monadisme*, *monadologia*, *monagal*, V. *monjo* *Monal(l)*, V. *molldre* *Monardre*, V. *monjo* *Monaguí*, *-quí*, *AlcM*, deriv. de *Mónaco* *Monaquisme*, V. *monja* *Monar*, *monars*, V. *molí* ⁶⁰

(*MOLDRE*) *Monarca*, V. *monjo* *Monard*, *monarderia*, V. *mona*

Monarquía, *monàrquic*, *monàstic*, V. *monjo* *Monastre* error de lectura per *monastir* (*-estir*), amb la sigla mal entesa *Moncalí* o *moncolí* sembla derivat del NL *Montcal*, variant molt estesa d'un dels innombrables *Montcal(b)*, *Montcau* (MONTEM CALVUM) que hi ha escampats per tot el territori de la llengua *Moncofa*, falsa l'etim. d'*AlcM*: com es dedueix de la Cròn. de Jaume I, és àr. *manqúfa* '(torre) escapçada', cf. cast. *Torremocha*, cat. *Torrescassana* etc. *Monçónega*, V. *mençónega* (MENTIR) *Monçonejar* segurament alteració afectiva de *cançonejar* per influència de *mentir* i *monçónega*, donant-li el sentit de ploriquejar fingidament i romancerament *Mondà*, *mondanal*, V. *mundà* (MÓN) *Mondiú*, mot d'existència dubtosa que *AlcM* recull i explica raonablement *Mondar*, V. *mund*

MONDONGO, pres del cast. id., de l'origen, rebrot i derivacions del qual es tracta extensament en el DCEC/DECH a l'article BANDULLO (*DECH* I, 489a7ss.). Com que encara hi ha problema es podrà tenir en compte la suggerència feta ací a propòsit de *mocadera* (*mocada*, *MOCA*); sobre succedanis catalans, veg. allí 489a13-19, 30-32, b34-35, 60, 490a15ss. No n'és veritable derivat *mondonguilla/mandonguilla*, sinó provinent del cast. *albondiguilla* (diminutiu de ALBÓNDIGA, *DECH* I, 119b24-25) encreuat amb *mondongo*. Sobre aquest altre mot adverteix J. Giner i March que a València *mandonguilla* és del castellà local, mentre que en la nostra llengua se'n diu *pilotes* (fora d'alguns acastellanats, 1955); val a dir, però, que «*almondonguilla*: albóndiga» figura en Carles Ros (Dicc. 1764, p. 16). En castellà la forma primitiva ja fou usada a princ. S. XVII per Tirso de Molina: una pastora «los villanos / la llaman la *albondiguilla* / por ser tan carirredonda» (*El Melancólico*, NBAE IV, 73); l'encreuament es produeix també en el cast. de Bilbao (*almondonguillas*, Arriaga, *Lex. Bilbao*, p. 39) i va passar al lombard *mondégili*, *mongadili* (*KJRPh* IV, 182). V. encara *merdoncilles* (MERDA).

Mondúver (jo vaig sentir pertot *Mondúber* com posa també el DAG., i no pas amb *-v-*): insostenible l'etim. híbrida del frívol llibret d'Asín adoptada per *AlcM*; més aviat simplement l'àr. *mudāwwar* 'arrodonit', 'el rodó' (amb propagació de la nasal *Mod-* > *Mond-* ajudant-hi la influència dels innombrables orònims en *Mon(t)-*): però aquest nom presenta altres problemes (fonètics sobretot) que cal reservar per a l'*Onom. Cat.* En tot cas interessa en aquesta qüestió el fet que Galba faci sortir aquest nom, a penes modificat en *Mont Túber*, com a nom d'un castell del regne de Tremicèn que fa un paper important en el seu *Tirant* (Ag. III, 324, § 295; Ri., 875), per on es comprova la intervenció de *Mont-* en les deformacions que va sofrir aquest nom.

Monec, *moneca*, V. *mona*